

УДК 159.9:351.74

Інна Тимофіївна Ларіонова,

аспірант Харківського національного університету внутрішніх справ

ДОСВІД США У ФУНКЦІОНУВАННІ ШКІЛЬНОГО ОФІЦЕРА ПОЛІЦІЇ

Профілактика протиправної поведінки дітей та підлітків є гостро-актуальною соціальною і державною проблемою для сучасної України. Збільшення ролі превентивної складової у діяльності поліції зумовило впровадження проекту «Шкільного офіцера поліції». Він є одним з прикладів ефективної співпраці поліції і громади й розроблений з метою вирішення проблеми підліткової і дитячої злочинності. Проект включає методичні рекомендації до програми «Школа і поліція» щодо проведення просвітницько-профілактичних занять з учнями 1–11 класів. Крім того, у деяких областях країни зі складу патрульної поліції виділено офіцерів, які закріплені за середніми закладами освіти.

Найперші шкільні правоохоронні органи були створені для діяльності в кампусах, головним чином, у цілях попередження злочинності. В 1950-х роках у м. Флінт, штат Мічиган, була розроблена перша програма для шкільних ресурсних офіцерів (SRO), спрямованих на покращення охорони і безпеки у школі. Подальші програми SRO в 1960-х і 1970-х роках притримувались аналогічної моделі. Поліція була спрямована на підтримання правопорядку у школах і намагалась ліквідувати дистанцію між правоохоронними органами і школами, це було пов'язано з проблемою утиску темношкірих студентів.

Займаючи позицію абсолютної нетерпимості по відношенню до злочинності, поліція «розбитих вікон» в 1980-х роках вирішуючи проблеми дрібних правопорушень, намагалась перешкоджати появі більш серйозних проблем злочинності. Вважалось, що присутність працівників поліції в школі стримує девіантність учнів й знижує рівень злочинності та безладу в кампусі. Роль попередження злочинності продовжувала залишатися виключно роллю шкільних правоохоронних органів в 1980-х роках.

До своїх основних обов'язків, по попередженню злочинності, багато співробітників правоохоронних органів у школах в середині 1980-х років вирішили додати освітню складову. Національна

програма, в той час, була спрямована на ведення «війни з наркотиками». Стали популярними по всій країні програми з роз'яснення питань щодо наркотиків, такі як: програма навчання «По боротьбі зі зловживанням наркотичних засобів», але школам потрібен був хтось, хто б міг викладати ці курси для молоді. Працівники поліції підходили на роль інформаторів, які розповідали про ризики і негативні наслідки вживання наркотичних речовин. У результаті, до шкіл було запрошено поліцейських для проведення навчальних занять з лікарської стійкості, а профілактичні, роз'яснювальні бесіди стали ще одним обов'язком поліцейського. Це доповнення стало другим елементом «тріади» обов'язків, які з'явилися у подальшому.

На теперішній час суспільство США потребує розширення повноважень поліції: надання допомоги громадян у підтриманні суспільного порядку. Також правоохоронним органам в школах було запропоновано періодично брати на себе роль наставника, або неофіційного консультанта. У якості наставника, шкільна поліція діє як турботливі дорослі, які допомагають учням уникнути негативного впливу й подолати труднощі, з якими стикаються сім'я та громада. Ця філософія схожа на те, що поліція намагається усунути причини злочинності, а не очікувати, коли трапиться правопорушення, щоб потім реагувати на нього. Попередження злочинності шляхом наставництва в освітніх закладах відомі як «модель тріади».

Спочатку поліцейські відвідували навчальні заклади для проведення роз'яснювальних бесід, але у зв'язку зі збільшенням масових насильств у суспільстві, поліцейських, з часом, почали задіювати в школах на повний, або неповний робочий день. Після стрільби в Колумбіні страх перед зброєю в школах привів до більш широкого використання шкільних ресурсів і введенню дисципліни «нульової терпимості».

Федеральний уряд сприяв поширенню більш агресивної шкільної поліції. Так, наприклад, Управління юстиції при Міністерстві юстиції (COPS), заснувало грант, який виділив школам більше 750 млн дол. США для посилення поліцейської діяльності в період з 1999 по 2005 рік, у якому взяли участь більше 6500 нових шкільних офіцерів поліції.

На теперішній час у багатьох штатах Сполучених Штатів Америки ШОП є основними правоохоронними органами, що визначають чи порушуються закони в школі, хоча деякі автори

стверджують, що поліція не повинна бути присутня у школах, а лише повинна залучатися, як крайній захід. В 2016 році робоча група Організації Об'єднаних Націй також закликала звільнити поліцейських у школах.

Список бібліографічних посилань

1. McKenney A. 6 Things You Need to Know about School Policing // Advancement Project : сайт. URL: <https://advancementproject.org/6-things-you-need-to-know-about-school-policing/> (дата звернення: 22.04.2019).

2. Методичні рекомендації щодо проведення просвітницько-профілактичних занять з учнями 1–11 класів за програмою «Школа і поліція» / МОН України, Нац. поліція України. Київ, 2016. 35 с.

3. Про впровадження експерименту «Шкільний офіцер поліції» : наказ Нац. поліції України від 19.08.2016 № 729.

Одержано 25.04.2019

★

УДК 342.721

Есміра Гуматівна Мамедова,

слухач магістратури факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

МІСЦЕ І РОЛЬ ПОЛІЦІЇ В МЕХАНІЗМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ

Охорона прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави передбачені п. 2 ч. 1 ст. 2 Закону України «Про Національну поліцію». У статті 7 цього закону відповідно передбачено «Дотримання прав і свобод людини», а саме: під час виконання своїх завдань поліція забезпечує дотримання прав і свобод людини, гарантованих Конституцією та законами України, а також міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, і сприяє їх реалізації. Вимогою сьогодення є знання працівниками поліції не лише національних нормативно-правових актів та їх правильного застосування на внутрішньодержавному рівні, а й міжнародно-правових документів, що стосуються діяльності правоохоронних органів та регламентують права осіб [2]. Тенденція зростання рівня злочинності, корумпованості, групових і масових протиправних проявів, соціальної напруженості, ускладнення оперативно-службових завдань, які вирішуються правоохоронними органами України,